

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

* EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 60 gld., za pol leta 30 gld., za četr leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naravnost, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Torreto, Nova tiskarna.

Vsi donisi se pošiljajo Uredništvu »via Torreto«. Nuova Tipografia: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbli — prav seno; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Narodnost in država.

(Drugi del dalje).

Sicer pa ima pisatelj tudi v mnogih njegovih trditvah prav in kaže, da je gledé občne državniške filozofije dobro podkovan, akoprem mu to filozofijo tu in tam temni predstopek. Kar piše namreč o mešanih državah, da so take mešane države bile od starih časov in da so tudi v naravnem razviju potrebne, to vse tudi mi podpišemo.

Prav tako ima pisatelj prav, ako mešanim državam, posebno pa našej Avstriji ne pripisuje aktivne politične vloge. Naloga Avstrije je naloga miru; naša država ima uže po svojem zgodovinskem razvoju nalogu, da mirno združuje razna ljudstva, in kadar koli se je že izneverila temu poklicu. Še vsakičrat je to storila v svojo škodo. To smo videli v Italiji in Nemčiji, tu in tam je naša Avstria morala podleči, ker se je ustavljal duhu časa in je hotela agresivnim potem ustvariti svetovno oblastvo.

Avstria ima od nekdaj poklic, da skrbi za dobrobitje raznih narodov; tem narodom mora pa biti v prvej vrsti pravična, a skrbeti mora tudi za njih moralno, duševno in materialno blagost.

Kako bi pa to mogla Avstria storiti, ako dopušča supremacijo Nemcem in drugim narodom, posebno Slovanom pa dela ovire, da se ne morejo po svoje razvijati? Ali je mogoče denes le misliti si svobodo v državi, kjer je ena narodnost podrejena drugej? Novošegni filozofi vsi pišejo proti državnej veri in zato, da so vsa vero-

izpoznanstva pred državo enakopravna. Ako torej svoboda to zahteva gledé vere mora to naravno veljati tudi gledé narodnosti.

Svobode si torej v Avstriji ni mogoče misliti pod ujetom, da imajo v njej Nemci nadvlado; brez svobodnega razvinka narodov po svoje, brez njih duševnega napredka na edino mogočem podlagi svojega lastnega, maternega jezika pa ni mogoče niti blagosti, ker tam, kjer ni mogoče nositi omike v ljudske kroge, postane omika le privilegij nekaterih stanov, in ti stanovi potem čez mero bogatijo na škodo pravega ljudstva.

Pisatelj sam priznava, da tam ni sreče, kjer le eni v škodo mase bogaté; če pa je temu res tako, mora se dati tudi vsemu ljudstvu enaka prilika za omiko, ta pa ne more prideti v te mase drugače, nego s posomočjo materinega jezika. Rimski in Bizantinske države propad imata vse druge vzroke, nego bi ga mogočen danes imeti razpad kakšne mešane države v Evropi. Niti Turška se ne da Avstriji dobro primerjati, kajti Turška ni nikoli postala kulturna država, kar se pa Avstriji vendar ne more odrekati.

Res je, kar trdi pisatelj, da more mešana država le potem dobro napredovati, ako se v njej dobro razvija svoboda in se ljudstvo gmotno dobro čuti. V Avstriji, pravi pisatelj, da ni mogoče svobodnih načel tako razvijati, kakor v čisto narodnih državah, da pa uprav zarad tega je treba ljudstvo odškodovati z materialnimi dobratmi.

Kalo pa se bode materialna blagost razvijala brez svobode, to nam

je tudi uganka, katero more morda le pisatelj rešiti. Ako bi pa avstrijska ljudstva stradala svobode in kruha, potem je res mogoče, da začno tožiti in se ozirati na druge sosedne države, v katerih vladati svoboda in gmotno dobrobitje.

Mogoče, da se v Avstriji ne morejo uvesti vse one svobodne naprave, kakor na priliku v Angleški; ali to je gotovo, da bi Avstrijska nemška ljudstva tudi mogla pogrešati še kako svoboščino, da jim je le zagotovljen svobodni razvitek svoje narodnosti; nobena druga svoboščina pa bi jih ne mogla odškodovati za narodnost, ki je po novošegnem pravu temelj vseke svobode, posebno v mešanej državi, ker v narodnej državi tako in tako odpade to prašanje.

Razlaganje Avstriji primerne svobode po bivšem ministru je sploh tako nejasno, nedoločeno, da se vidi na prvi mah, kako težko mu je nadvlado Nemcov spraviti v pravo soglasje s poklicem Avstrije.

Vjemamo pa se s pisateljem gledé načela, da je v mešanej državi, in posebno v našej državi, dinastična vez skoraj najvažnejši činitelj, kateri največkrat odločuje v slučajih notranjih prepirov. To se je v našej Avstriji uže mnogokrat dokazalo.

Ali uprav v tem, da ljudstva vidijo v vladarskej hiši prvo državno vez, kaže se na najsjajnejši način ljudstev nagib k federalizmu, in ker je v Avstriji tudi po pisateljevem menenju prva dolžnost državnikov, da dinastičnemu načelu ne vzemó sijaja, prav zato je tudi potrebno, da oni državni doletaim ljudstvom ne kraté

onih pravic, katere so jim po samem Stvarnikuodeljene, kar je tudi naš presvtli cesar sam spoznal z izrekom: »Jaz hočem mir mej mojimi narodi!«

Čudno se nam tudi zdi, da vidi pisatelj v izreku papeža Leona XIII., da namreč vladarji niso zarad sebe postavljeni, ampak zarad ljudstev in v njihovo korist nek duh upora. Ali ni morda v tem stavku izrečeno, da se vladar mora kolikor le mogoče približati idealu nesebičnega človeka?

Nodotakljiva in neodgovorna njezina osobnost mu uže sama ob sebi nalaga največ nesebičnost. Ako pa papež, ki je naravno najviši varuh morale katoliških kristijanov, izreče take moralne sodbe, pač mu tega ne more nihče zameriti, temveč so take sodbe potrebne in celo tolažilne onim državljanom, kateri so na svetu manj obdarovani s posvetnim blagom.

Papežovo pravo v tem obziru izvira iz velike odgovornosti, katero ima vsak vladar pred Božjim prestolom. Gorje pa vladarjem, ako bi tako odgovornost zanikali, ker ako bi kraljevske moći ne podpirala tudi viša morala, še le potem bi zgubila dinastična vez svoj blešč na svetu. Papeži so dostikrat tudi krivo postopali, ali papeštvje je bilo od nekkaj koristno monarhičnemu načelu, tega ne sme posebno oni pozabiti, ki trdi (in po pravici), da mora ostati dinastično načelo nekaj svetega. Iz tega je razvidno, da je pisatelj tudi v tem obziru zgrešil pota doslednosti.

Prav ima zopet pisatelj s svojim menenjem, da so čestokrat uprav konzervativci škodovali monarhičnemu načelu, ker so svoj naravni upliv na

Jaz nisem srca tacega,
Da bi ljubila vsakega
Jen vsaka noč
'Ma svojo moč
Oj, fantič lahko noč!

Tu se pozna zvestoba naših nepokvarjenih lepotic. V drugoj pesni se pričata zopet fanta, kojega ljubica je lepša in bogatejša.

Tista je moja,
K' si živiga in poja,
K' si kratek čas dela
Pa sama leži.

A drugi, ki tudi hvali svojo miljenko, odgovarja:

Moja je lepši ko tvoja,
Pri mojej se sladko zaspí,
Moja, ma židane povstre,
Pri twojej ſe slamnice ni.

Mnogo imajo opraviti narodne pesni tudi z našo metropolijo Ljubljano:

Sred' Ljubljance
Stoji lip'ca
Lepa lip'ca zelena.

Ali pa:

Leži, leži Ljubljjan'ca
Oj Ljubljjan'ca dolga vas.

Mej narodom ne manjka še tudi šajljivih kitic, tako n. pr. poje fant o svoji ljubimki:

Moja ljub'ca taka
Kot judovski far,
Po noč me ma rada,
Čez dan pa nikar.

Sliši se celo:

Lip'ca moja,
Zakaj si taka,

Da 't je vsaka

Noč prekratka,

Ur'ca bije: dve pa tri,

Ti pa praviš, da ni še polnoči.

Konečno ne smem pozabiti tudi nove

PODLISTEK.

Col - Podvelb.

J. Trojt.

(Konec.)

Tudi враže še žive mej ljudstvom. Če se komu pripeti nesreča, če mu goved pogine, uže govore, da mu je bilo narejeno. Posebno pri živinoreji je vse polno praznih ver. Če nema krava mleka, gotovo je to naredila kakšna nevoščljiva sosedka. Če začne koga nogu kar naglo boleti, gotovo je kde nadšel. Ko sem popraševal, kaj bi vendar to moglo biti, rekli so mi, da kak sovražnik tako naredi. On uže ve, kod hodi dotični človek, kateremu misli nastaviti, pa mu denes take reči na stezo. Človek pride in stopi na te. Kaj bi mogla biti ona ver, nisem mogel izvedeti, ker ljuje o tem govore le z velikim strahom. Taka bolest je v istini strašna, ker nahoda pokvari človeku nogo za vse življenje.

Vesti o strahovih na Colu ne manjka. Že v začetku svojega spisa sem rekel, da hočem pokazati, kako verujejo ljudje v razne strahove in prikazni. Ne rečem da bode to vsečega zanimalo, saj ima vsak kraj svoje vesti o ponočnih junakib.

Da začnem o vesteh ob umrlih. Enačto uro potem, ko se je duša ločila od človeka, vrne se in pogleda, kako se godi z ujetim telesom. Če duša na svetu kaj potrebuje, pride nazaj in se pojavi pri sorodnikih v sanjah ali pa tudi v istini.

Dogodilo se je nekemu človeku, ko je bodil v ponočnej uri iz Ajdovščine na Col,

da ga je neka človeška senca vedno spremlijala. Boldčan je šel po cesti, a ona prikazan nad cesto. Slednjie se je pa strah izgubil.

Posebno rada se povrača duša z onega sveta, če je tukaj pustila kaj neporavnalnega. Ali taka pot je strašna. Duša mora preti skozi devet milinskih kamenov.

Dva prijatelja sta si dala hesojo, v daljni svet se razhajajo, da tisti, ki prej umre, pride to drugemu naznačit. R-s. umre eden in isto noč prijava njegov duh na belem, člem konjici (svedec v človeškej podobi), da naznani prijatelju to novice. To je ubozega druga tako prevzel, da je od strahu umrl in se preselil se svojim drugom v sredno večnost.

Eto še ednega obrazca:

Zena prosi moža, ko je bil na smrtnej postelji, naj je pride povedati, kako je v večnosti. Ali ne sme priti po noči, ker bi je bilo strah in šibka ženska bi se tega ustrašila do smrti, priti mora o poludne. Mož umre. Tretji dan po pogrebu je delala žena v vinogradu. Ko odzvonil poldne, vstila žena, kako moliti iz zemlje pred njo dve roci, beli kakor vosek in nogi, na kajih spozna, da so bile njenega moža. Na rokah in nogah se je poznalo, da ne žuansko trpe. Iz zemlje se je pa čul glas: Ne okusi nikdar več kaj tačgal. Žena se je tako prestrašila, da je zbolela in kmalu šla sama skozi vrata večnosti.

Od enajste ure do polnoči prihajajo mrtvi z pokopališča v cerkev ter opravljajo tam svoje molitve.

Nekdaj se jih je tudi nek zemljak primešal ter strahom opagoval čudne te duhove. Kar se mu prihliža neka davno umrla sorodnica, ki mu reče: Prijatelj, b-ši, da prideš pred nami iz cerkve in čez prag pokopališčnih vrat, drugače te

semeljemo kakor malin moko. On greven in vidi na pokopališči odprte vse grobove. A kmalu se vsujejo za njim duše in ker jim ni mogel uititi, vrže kos oblike, pri kojih se ustavijo (za njim tekoče duše) in tako jim uide preko praga, kamor duše ne morejo in ne smejo.

Koliko je v teh pripovedkah istine, koliko pa le dobrega religiosnega čuta, naj sudi dobrovoljni čitatelj sam. Te pripovedke so mi bile nekoliko znane uže od mladih neg, nekoliko sem jih zabeležil v sedanjih dijaških letih.

Tudi o večancih žive še razne pravljice. O mesečnih ljuljeh ve tudi še narod kaj pripovedovati, ali kaj bi Vas, dragi bračci, dolgočas s tako pustimi stvarmi, saj jih veste sami na koše.

Preti mi je na poščeno moč, kolikor je še mej ljužini, koje opisujem.

Naloga moja ni, da bi navajal cele tolgje lirične pop-vke, ki so v našej okolici. Nавesti hočem le važnejša trenotke ali momente v nekaterih. Prava gojiteljica načrtnih in pesni sploh je naša mladina. Glavna stvar v teh pesnih je romantika. Zdihljali mej fantom in dekletom ali dvovorstveni so v četverovrstičnih ali pa tudi dvovorstvenih kiticah ali strofah.

Neka narodna pesen opeva vasovanje fantovska. Zbral si se pod vaško lipo in:

Nar ta mlajši tako pravi:

Jaz pa pojdem k ljub'ci v vas.

Ljubca je za lipo stala

In vse dobro slišala.

In ko se zopet srečeta s fantom, reče mu ona radi razmerice, ki ja je razdvojila:

Oh prokleti so jezik!

K' so ti to povečali.

Fant pride pod okno kacega dekleta,

ki ni njegovo in ona mu odgovarja:

krono zlorabili v svoje egoistične namene ter niso dopustili, da bi kronska dala kako koncesijo ljudstvu, oziroma občnemu menenju. Ali še več so škodovali, posebno pa v Avstriji, doktrinarni liberalci, ko so svoj egoizem tako pretirali, da so državo dovedli blizu propada. Liberalci in konservativci gotovo morejo enako škodovati načelu monarhije in svojem lastnemu, ako jih egoizem tako zaslepi, da postanejo trmoglavi in ne uvažajo opravičenih ljudskih želj.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanski zbornici je 20. t. m. vlada podala predlogo glede začasne ustave potrobnih sodob v Dunajskem Novem mestu, pogodbo zastran varstva podmorskih kablov, načrt prednugrađbe volitvenega reda v državni zbor na Dolenjeavstrijskem, potem več predlog tikajočih se železnic. Poslanec Proškovec je interpeliral glede povišanja carine na žito. Poslanec Richter je priporočal skupno delovanje z Nemčijo zoper čezmorsko in rusko konkurenco. Poslanec Russ je interpeliral glede podpore za izvolitev Trsta kakor pristanišča za čezmorsko nemško podjetje. Poslanec Menger je zahteval avtentično razlagu zakona glede odprave nadleg, katere delajo davkovske gospodske zadruge. Poslanec Menger je priporočal, naj se izvoli poseben odsek za vredbo vseh rek. Poslanec Suess je v temeljeval svoj predlog zastran pomnožitve državnih poslancev za Dunaj in njegovo okolico. Ta predlog se je izročil volilnemu odseku. Poslanec Funderlik je pri tej priliki napovedal poseben predlog zastran prednugrađbe volitvenega reda za državni zbor na Moravskem. Predlog poslanca Chlumeckega, naj se davka oproste delavske zavarovalnice, izročil se je davkovskemu odseku. — Druga seja je bila včeraj.

Proračunski odsek je 21. t. m. sprejel pet prvih poglavij proračuna, mej temi tudi dispozicijski zalog. Potem je obravnaval poglavje o tobaku ter dovolil za preskrbovanje tobaka na poročevalčev predlog 22.870.500 gld. namesti 23.339.200 gld. kakor je vlada zahtevala.

Obrtni odsek je imel tudi ta dan sejo ter je obravnal zakon o ponesrečenji.

V proračunskega odseku je 22. t. m. poslanec Tonkli govoril o nedostatnostih sodiščnih poslopij v Trstu in Gorici

zvezde, ki se je prikazala Bolčanom pred par leti, ta je: Bralno društvo. Taka društva so v vseh krajih pravi brami, kjer se čuva in čisti narodni duh, narodno mišljenje, kjer se skupljajo zastopniki naroda, in od koder prihaja čisti blagodejni duh slovanski (ali od koder more in mora prihajati). Seveda je človek povsed le človek, in tako tudi v društvu. I-bralno društvo na Colu bi moralno hunditi naroda zavest in pospeševati njegovo omiko, ali načela njegova je jasno težavno. Društvo orje ledino. Njegov obstoj je sila težaven, ker preveliko strankarstvo nikakor ne more kaj tacega podpirati.

Vsek bi pa želel, da se takata samonikla cvetka, kjer je to društvo, prav lepo razvija in cvete, da dočaka boljših časov, boljših let, nego sedaj. Čas je dober zdravnik. On zaceli tudi strankarstva rane.

V svojem delu sem rojakom vsaj površno dokazal, da nam minolost ni brez vseh znatenosti, a bodočnost nam mnogo kaže, bodočnost je naša. Okolica, v kojej stoji Col, vsaj je zgodovinsko star kraj, kjer so gospodovali mogočni Rimljani, kjer je držala cesta iz Italije v Emono in dalje. I poznej-času narodov vesoljne selitve je drolo mnogo trum preko Hrušice in Cola v Vipavsko dolino spletu sveta. Omenjam le Alboina in pa osedepolno bitko na Vipavskem polju l. 394. po kr. Pozneje, ko se je priselil slovenski narod v naša kraje, bili so bolj mirni časi in okolica ta je spadala oblasti patrijarhov ogleskih, potem od teh odtrgana in združena s Kranjsko, prišla je pod mogočno žezlo Habsburžanov.

V začetku devetnajstega veka so marširali tudi skoz Francozi, kateri so prinesli te nevrečne fronte, prej je bila le desetina in časi so bili boljši nego sedaj.

ter zahteval, naj se pribavijo boljša poslopja. Vladni zastopnik, oddelkni načelnik Sacken, je izjavil, da se gledé Trsta vrše pogajanja zastran zidanja novega poslopja za sodišča, gledé Gorice pa vladost potrebne korake, da se napake odpravijo. Poslanec Hellsberg je govoril o naselbinah za kaznence. Vladni zastopnik je pa kazal na težave pridobitve tacib na selbin. S to stvarjo se je vladta uže pečala, a dosedaj brez uspeha.

Vnanje dežele.

Italijanski kralj Humbert je poslal Španskemu kralju 30.000 frankov za žrtve potresa.

Nemški državni zbor se peča zdaj z davkom, ki se ima naložiti borsijancem. Tu je pravo polje za davke, i če so kde opravičeni davki, gotovo so pri borsnej igri.

Angleška vlada je sprejela egiptovske predloge za podlogo novih razprav, vendar pa se ustavlja večstranske kontroli in zahteva, naj se obdajo kuponi, ne pa znajo obresti. Angleška dovoljuje nemško in rusko zastopstvo v blagajnici za državni dolg, hoče se tudi spustiti v dogovor zarad mejočasnega jamstva za posojilo devet milijonov angleških lir, a zahteva, da temu pritrde vse velevlasti.

Iz Sudana dohajajo poročila o pričetih bojih med Angleži in Mahdijevim vojskom. Reuters Bureau poroča iz Kahire od 21. t. m. Pri Metammehi je bila bitka, v kateri je padlo 800 upornikov; Angleži nemajajo nobene zgube. 22. pa je došlo to le poročilo: Dvanaštsto mož angleške vojske pod generalom Stewartom je prišlo včeraj k vodnjakom Abuklea, katere je zaselilo 10.000 upornikov. Danes zjutraj so se Angleži v cariè pomaknoli proti sovražniku, ki je z naglim napadom cariè za nekoliko trenotij raztrgal, ali Angleži so se zopet zbrali, z smrtnosnim strelnjem odbili sovražnika, ki je na bojišči pustil 4200 mrtvih in ranjenih. Zguba Angležev znaša: 9 častnikov je mrtvih, 9 ranjenih, 65 mož je mrtvih, 85 ranjenih. Generalu Stewartu je bil ustreljen konj, na katerem je jahan. Angleži so zasedli vodnjak. Stewart se brez odlašanja pomakne proti Metammehi.

Načelnik kilenke države je bil skoraj žrta zarote. Zadnjo saboto so ga hoteli s peklenskim strojem usmrtili, a poskušnja je izpodletela.

DOPISI.

Trst 23. januvarja. († Anton Šekljit učitelj v Kobarijd.) Nemita smrt je pretrgala spet nit mlademu živenu. Anton Šekljit, mladenič jeklenega značaja, blagih lastnosti in pravi učitelj nežne mladine in svojega ljudstva, bil je danes spremil k zadnjemu počitku. Štiri leta so komaj minola, kar je zapustil učiteljšče v Kopru, sreden, da je prišel čas, ko mu je dano posvetiti se v korist mladega našega nastaja, up naše bodečnosti. Zmožnosti njegove so poznali njegovi predstojniki in Kobarijd, njegov rojstni kraj, bil mu je odločen v delokrog. Z vso ljubezni se je poprijel svetega poklicu, a osoda ni hotela, da bi blagi mladenič gledal evet svoje setve. Zapustil je ipo svojo domovino ter prišel v Trst iskat zgubljenega zdravja. A bilo je prepozno. Človeštva osoda ga je poklicala v pomladi njegovega živjenja v večnost. Daleč od rojstnega kraja je zaspal blagi dne 20. t. m. v takojšnji bolnici. Kako je bil senjen in ljubljen, pokazal je njegov sijajni spredvod. Udeležili so se ga razven sorodnikov velečestni g. deželni Šol, nadzornik vitez Klodič, vodja državlj. Šole, okr. nadz. p. Zavagna, okrajni nadz. g. Sinkovič, večina učiteljstva državnih in mestnih Šol, ter mnogo priateljev. Na krsto je bilo položenih mnogo lepih venčav v znak spoštovanja in občuvanja bridec osode.

Ločil si se dragi Iz vrste Svojih prijateljev, Tvojih drugov. Četrti si, ki si izmej Svojih sošolcev, zapustil trudopolno pot živjenja in legel k počitku. Počivaj v miru, delovanje Tvoje bo rodilo plemenit sad, živel bodes v prijaznem spominu tvojih učencev, prijateljev in drugov. Mlad moral si se ločiti s krasnimi upi, srčnimi željami. Ali, ako se Ti niso tudi te spomile v kratkem dobi, vedi, da nisi nesrečen, saj nisi mogel še okusiti živjenja bridkikh nevgodnosti. Tvoj ljubljenc, naš Prešeren je uže pel:

»Da ni nesrečen, kdor v grobu ieži.

Tržaška okolica 20. prosenca. — (Cikorija in ribič Segala.) — Do sedaj ni bilo v Barkovljah še nič o Cikoriji, tistimi ono, katero ženske v kavi kuhanjo. A kar naglo se je poizvedelo v Barkovljah, da ribič Segala z Grete za Cikorijo agituje. Predno pa dalje o Cikoriji govorim, omeniti moram, kaj je prav za prav imenovani Segala. Segala je preprost človek, ki od ribiča živi.

Za malo žganja kupi ga lahko vsak človek, in za malo denarja izda ti celo svojo domovino in Greto (rojstni kraj).

To je tudi mož očitno pokazal pri zadnjih volitvah v tržaški mestni svet. Neki človek, ki se je iz Istre sem priklati, in kateri misli, da vsej Barkovljih ukazuje, da mu je nekoliko denarja. Kakor hitro je pa Segala denar od imenovanega človeka dobil, pridel je od volilcev volilne liste poobratiti ter jih za Cezarje oddati. Sedaj mu je pa gotovo tudi kateri Cikorija za žganje dal, ker za Cikorijo agituje. Njegov pravi cestni štacijon je pa žganjarka Barkovljanskega fortgouvernerja.

Znano je, da skuša Cikorija pri prihodnjih volitvah izpodrinoti narodne okolišanske kandidate (poslance) v tržaški mestni svet. A znano je tudi, da skuša, in si največ prizadeva izpodrinoti tudi poslance državnega zbora, č. g. Nabergoa. Č. g. Nabergoa je pa tako čisan in prijubljen mej okolišani, da ga nikoli nobeno (bodisi tudi »millionarsko« politično društvo) ne izpodrine, še manje pa polentarsko društvo Cikorija. Poleg tega pa gotovo vemo, da dobimo pri prihodnji volitvi v mestni svet za IV. okraj (v oklici) novega poslance, kojega gotovo tudi politično društvo Edinost priporoči. O imenovanjem gospodu sem už prei malo časom v Edinost poročal, a poročal budem še obširnej pred volitvami.

Ta pot ne opravi pa znani Barkovljanski »shopsar« čisto nič pri volitvi in ako mu bode tudi ribič Segala pomagal. Segala (pravo Italijansko: »scicala«) znači slovensko Škrad. Škradi pričenjajo pa po leti peti, in to v najhujšej vročini. Užen imenovani Škrad (Segala) pa poskuša už po zimi, in to v najhujšem mrazu.

Za gotovo vem pa, da Cikorija v Barkovljah nič ne opravi. V svoje želeno pogoste največ dva, to je: ribič Segalo in necega prodajalca žganja. To je pa zdaj po zimi, ker je slabo vreme, in ima ribič Segala čas. Nastopi pa poletje in lepo vreme, in tedaj bode moral ribič Segala ribarit iti, da »vojo družino preživi. Takrat mu bode gotovo malo časa ostajalo agitovati za Cikorijo. »Fante« Gustinčič si tudi po Barkovljah ne upa za Cikorijo agitativi. Saj je ljudstvo nanj dovolj jezno, ker prav zdaj plačilne liste nosi ljudstvu, da bode moralno plačati »skravi davek. Iz tega se pa vidi, da cikorija v Barkovljah umre, še prej nego se je porodila.

Obalovič.

Sežama 18. januvarja 1885. (Kmetijski predavanje). Naše županstvo nam je naznaniilo, da bode danes potovalni učitelji gospod Er. Kramar govoril o kmetijstvu. Po končani popoludanski sinžbi B. Žej smo se zbrali v prav lepem številu v dolčenjih sobanih, kjer nam kmetijski strokovnjak najprvo razložil pojmom in načinom kmetijskih predavanj, ter preide na kmetijsko sploh. Najprvo nam našteva napake, ki jih delamo pri gnoji, omenja pohvalno onih mož, ki imajo pravilno urejena svoja gnojnice, nam pove, kako imamo zboljšati tukaj svoje slabe gospodarstvo in nas pouči, kako se napravi gnojnice in gnojnica jama z malimi troški, in kako z gnojem ravnati, posebno nam je priporočati pomešanico ali kompost, ki je velikanske važnosti za sadno drevje in travnike; povedal nam je, kako naj zboljšujemo slabe svoje senožeti; konečno nam je priporočal, da se z več gorečnostjo popremimo sadjarstvu ter nam tudi tukaj kazal pravi pot, pot katerem nam je hoditi, da si zboljšamo svoje blagostanje. Okolo 5. ure smo se prav veseli in zadovoljni razšli vsak na svoj dom, sosebno, ker nam je gospod strokovnjak obečal, da se v prihodnjem letu zopet vidimo.

S Kršča, dne 16. januvarja. — Ker sem moral po opravkih zadnje dni v Berkinu na Škofie, napotil sem se skozi Divačo, Ležeče in dalje v Matavun. Ko grem pri divaškem pokopališču čez železnicno v Ležeče, kar čudil sem se, ker pred malo leti je bila tukaj še lepa cesta, zdaj pa je grša od tiste skozi Njivice, ki drži skozi Čepno v Košano. Ko sem prišel v Ležeče, obrnil sem se pri cerkvici proti Matavunu, misleč, da tukaj bo boljša cesta, pa motil sem se, cesta je vsa raztrgana in zidovi podrti, da vse kamenje po cesti leži in človek ni varen, posebno po noči, da ne bi si nog polomil. Ko sem na Škofiem svoja opravila opravil, šel sem v Vremec, ker sem v Britofu imel tudi opravek. Od tod pa sem se vrnil po drugej cesti na Jamije, ker se mi je krajša zdela. Ko temaj pridem po Gaberki proti Ležečam, moril sem nazaj za cesarico proti gradu in se

sem, da bo ta cesta boljša, pa tudi tod ni drugača, razen žlebanja in jam; uboga živila, ki mora po tej cesti voziti!

Ko tedaj pride v Ležeče, nisem hotel po tej grdej cesti iti v Divačo, ampak napotil sem se na postajo divaško, pa tudi ta cesta je vsa raztrgana in raztrgana. Komem prišel k tako imenovane baraki, stolil sem v gostilno, da bi se pokrepel s kupico dobrega vina. Tukaj najdem vse polne mitre mož in fantov, ki so prav čvrsto s kartami tolkli ob mitre.

Radoveden sem pozvedoval, kaki ljudje so to, ki v tako lepem vremenu tukaj igrajo, in zvedel sem, da so sami domači ljudje iz Divače in Ležeč. Misil sem si, to ste vrli delavci, za to pa imate tako lepe ceste, da malo kde tako, vendar bi mogli vsaj od barake do Ležeč cesto popraviti, da bi si, vračajo se po noči domov, ne razbili. Divačani pa imajo tako lepo cesto, saj jo jim dela država in okrajni cestni odbor.

Tisti košček ceste od Divače do pokopališča bi pa vendar morali popraviti, sicer še pogrebci ne bodo mogli do pokopališča, ko vam kdo umre. Gospodje župani naj bi vendar opominjali svoje sosedje, da bi ceste zboljšali, da bo vsaj uboga živila ložje vozila, ker je okrajni cestni odbor prevzel skrb za skladovne ceste, od tedaj so druge občinske ceste popolnoma zanemarjene tako, da nti modi več po njih voziti.

Iz Čičarieje 17. jan. — (Ponizna vprašanja veleslavemu c. k. županstvu in slavemu c. k. poltnemu ravnateljstvu). — Ker je izredno mnogo snega zapalo, ustavljen je promet tudi na takojšnji državnej cesti popolnem. A zapreka mogla bi biti uže odstranjena, ker snežá, za naše kraje sicer izredno debelega, vendar ni nad pol mtr. Ako bi se bilo najelo ljudi, ki so jako potrebeni zasluga, kakor se je delalo včasih pri manj snegu, da bi prekolidali, bila bi cesta v jednem dnevu od Trsta do Reke prosta. Mestu tega smo videli na evoje začudenje, kako se je cestni »libar« na državne troške zabaval s tem, da je lahkim sanem pribil spredaj 4 deske in tako ženjalno ustvaril riles ter hotel preorati, peljal se z 6 konji od Matatije do Jelšan! Da se tako modremu početju ljudje samo rogali in po vsej pravici, to je umilivo, ker so snežni plugi, kder so v porabi, narejeni jako močno, z veliko težo (kamenjem) obloženi, in rabijo do 20 parov živilne in še več. Cesta je zdaj bolj neukretna, vendar je bila pri tem sneg, kajti plug je potlačil samo na lahko (mokri, ne prki) sneg, toliko, da se pozna tir! In ker dežuje, ni mogoče z vozom na cesto.

Dovolujemo si tedaj vprašati: Ker plajujo Čiči davke in cestino prav tako, kakor drugod, zakaj se ne privošči ubozim ljudem, da bi si zasluzili za sol in bi se tako odprla cesta prometu? Ali mora biti Čičaria pasterka v vsem, tudi iz obzira, da se cestni »libar« zabava v škodo javnemu prometu? Vsaj baš v tem je tu tako malo troškov, ker navadno zapade male sneg in se v tej množini nasuši tako redko, morebiti vsach 20 let enkrat. Zakaj se ne skrb, da bi tudi edina pošta, ki vozi iz Kozine do Podgrada, ne bila ovirana? Zakaj se zahteva, da mora poštni voznik z jednim konjem premagati največje težave? Vsaj vendar ne gre trpinči ne dolžno žival sas Ersparungsrücksichtensel

Domačje in razne vesti.

Cesarica marljivo obiskuje razne kraje naše okolice, in sicer večidel peš. Uža v sredo, kmalu po dohodu, napotila se je, če tudi je burja brila, s princesinjo Auersperg in gospico Majlath v Griljan in še dalje skozi mali gozdček. V četrtek do poludne ob 11 uri je zopet z omenjenima spremmljalkama zapustila Miramar ter se nap

je hotela opravičevati; ali cesarica je smehljače prijazno pomigala in spremstvo je prestrašeno potalašilo. Iz tega se vidi, v kakej časti imajo naši okoličani presvitlo cesarsko bišo in kako jo ljubijo.

Čudi se tukaj sploh vse cesarici, da v tako hudej zimi in burji peš dela dolge izlete; tukaj namreč ljuje malo hotijo in ako lahonski alpinisti napravijo kak izlet, celo pod hrib se v kočiji vožijo, potem pa pomozno poročijo o dolgih izleteh.

Nek tuk, nemški list pripoveduje o cesarici še razne druge anecdote, kar pa kaže le na bujno fantazijo gospodov od uredništva.

Popotovanje cesarjeviča prestonika i njegove suprige v Dalmacijo. Pripoveduje se za gotovo, da v druge polovici prihodnjega meseca odpotuje cesarjevič Rudolf z visoko svojo soprogo v Lakromo, kjer ostane nekoliko časa; vkrca se v Pulji ter se bo tudi nekoliko dni mudil v Miramaru.

Imenovanje. Konceptni praktikant pri tržaškem policijskem vodstvu, Oskar Wratschko, je bil imenovan policijskim koncipistom.

† **Karel Rudež**, grajsčak v Hrastji na Dolenjskem, deželní poslanec, čist rodoljub in velik dobrotnik ubogim, umrl je nanagloma včeraj ponoči. Blag mu spominj.

Politično društvo "Edinost" v Trstu. Odbor političnega društva "Edinost", vabi s tem vse ude, da se vdeleže občnega zbora društva, kateri bo 1. februarja 1885 v dvorani vrtja Rossetti v ulici Acquedotto. Začetek točno ob pol 11. uri predpoludne Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo denarničarja. 4. Volitev predsednika in 9 odbornikov. 5. Volitev volilnega odbora za pribinjanje volitve v dež. in drž. zbor.

Trst, 24. decembra 1885. Odbor.

Odbornike in poverjenike pol. društva Edinost opozorujemo na važno sejo jutre ob 10 in pol ur in prostorih del. podp. društva.

Veliki ples delat. podpor. društva dne 7. februarja. Kakor se sliši, bomo imeli pri tem plesu še posebni užitek za uho. Nastopilo bode nekda pod vodstvom g. Steleta nad 100 pevcev. Tudi kinč za gledališče se uže pripravlja, ali na "Kolo" vrlih Sokolov se občinstvo največ veseli.

"Pevsko društvo Prešeren". Osnovatelj tega društva imel so sinodi sejo, v katerej so se čitala pravila. Pravila so sprejeta in se precej predložijo vladu v potrjenje. Začasni odbor tega društva razposlal je na rodoljube to le objavo in prošno:

P. n. gosp. Podpisani odbor Vam nazaščita, da se je v Trstu ustanovilo, toliko potrebno samostalno slovensko pevsko društvo pod imenom: "Prešeren"; ujedno Vas uljudno moli, da po mogočnosti ovo društvo podpirate, t. j., da izvolite prishtipiti kot društveni član.

Člani so:

a) Utemeljitelji z svoto od 25 for. a. v. jedno za vsakrat;
b) podpirajoči z letnim prineskom od 2 for. 40 nvč., ali pa 20 nvč. mesečno.
c) izvršniki, koji so dolžni pohajati pevske skupnosti.

Prinosi se naprej vplačujejo.

Vsi člani imajo pravo voliti in voljeni biti v društveni odbor in prosto vstopnino z obitelj pri vsakej zabavi, kojo prirede društvo.

Člani se ustmeno ali pismeno prijavljajo sami, ali po kojem društvenem članu podisanemu odboru v tiskarni Dolenc (Via Torrente).

Članom tega društva more postati vsaka značajna osoba.

Nadejamo se, da će Vaše gospodstvo uvidevši, da je obstanek tega društva za naš narod od velike koristi, to prošno uslušati.

V Trstu, 22. januvarja 1885.

Začasni odbor pevskega društva "Prešeren".

Pekovsko pevsko društvo "Jadranska Zarja". Podpisani odbor Vas vijutimo vabi na občni zbor, kateri bode v četrtek, 29. 1. m. v dvorani gostilne "Al Giardinetto". Acquedotto, nasproti vrtja Rossetti. Začetek točno ob pol 4. uri popoludne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo denarničarja. 4. Volitev novega odbora. 5. Posamezni predlogi. Odbor.

Tržaške novosti:

Tržaški Sokol. Opozorujemo slavno občinstvo na veliki ples simpatičnega društva, kateri bole denes zvečer v okrešenej dvorani slovenske Čitalnice (Monte Verde). Plesal se bode hrvatski narodni ples "sokol" v narodnih nošah.

Burja še vedno pri naš razsaja; ali iz Kranjskega dohajajo sem poročila o velikanskih zametih, tako sicer, da Bločani in Ribnčani, ki vozijo mrtve prase v Trst, ne morejo jih voziti več na Rakje, ampak po velikim ovinku čez Ljubljano. Takih zametov ne pamtijo uže starji ljudje. — Ali kaj še na Kranjskem, čušti

se je temveč zametom na Italijanskem, kjer skoro ne poznajo snega. — Iz Milana, Rima, Turina, Verone itd. dohajajo poročila o strašnih zametih in v mnogih vaseh v znožju raznih hribov se slišajo lavinah, katere so pokopale mnogo ljudi, nekateri potovalci so tudi zmrznoli; s kratka nesreč vse polno zarad hude, ne-navadne zime.

Poskus samomora. Včeraj popoludne se je pek Anton Brezinger, hivajoč v ulici Barriera vecchia, rodoma iz Kanala, dvakrat z revolverjem ustrelil, enkrat v trebuh, drugikrat v usta z namenom, da preceje mrtev ostane, "a namen se mu ni posrečil, kajti odnesli so ga v bolnico in tam so zdravniki konstatirali, da skoro gotovo še ozdravi. — Govori se, da je bila ljubosumnost uzrok poskusa samomora, in sicer je bil Brezinger oženjen. Tudi slovenskega ljudstva poprijela se je moralna bolezna.

Nesreča. Dva mornarja sta te dni padla iz jarbola na krov in stase nevarno pobila. Včeraj je nek voznik nevarno povozil 70 letnega Antona S., rodoma iz Dornberga. Vsi trije se zdravijo v bolnici.

Policijsko. Neznani tatovi so vložili v pisarno lesne zaloge na kolodvorskem trgu in iz zakljenjene mizočice vkradli raznega denara okolo 100 gld. — Policija je zaprla Antonia C. iz Podgrada, Petra K. iz Skedenja in še tri druge ničvredne zarad tatvine. — Neznani tatovi so se na tihem splazili na ladijo "Cavour" in tam pokradli več blaga in eno srebrno uro. — Nek desetletni fant je hotel oddati ponarejeno dvajsetico, a bil je zasaden in policija izročen. — Zaprla je policija tudi krojača Jurja K. iz Ljubljane, ker se je branil plačati račun v kvarni in dejata je po kijuš Še par drugih razsajalcev.

Pevsko društvo "Zora" na Vrdelli. Vabilo k sijajnemu koncertu,

kateri priredi o priliki slavnostnega otvajanja pevsko društva "Zora" na Vrdelli v soboto 31. dan januarja t. l. v dvorani vrtja "Rossetti", s tem le sporedom: 1. Davorin Jenko, Naprej, svira golema, 2. Pozdrav predsednika. 3. I. pl. Zajec, Voj. moški sbor. 4. Slavnostni govor, govori g. Josip Negovec podpredsed. 5. I. pl. Zajec, Hrvaticam, moški zbor z bas samospovedom. 6. T. Tit: Slovenska simfonija, svira godba. 7. Simon Gregorčič, V pepelinčej noči, deklamuje gosp. G. 8. J. Carli, Slavjanka mešani zbor. 9. Gjuro Eisenhut, Sokoljada, svira godba. 10. Davorin Jenko, O Vidovem, moški zbor. 11. Gjuro Eisenhut: Ustaj rode, moški zbor. 12. V. Sarti, Originalna simfonija, svira godba. 13. Hrabroslav Volarič: Slovenska dom, moški sbor. 14. Ples. — Začetek točno ob 9. uri zvečer. Vstopnina za osobo 30 novč. K temu koncertu vladajo vabi odbor. Na Vrdelli, v 24. dan januvarja 1885.

Opomba: Pri mešanem zboru nastopi nad 30 deklet, samih okoličank v narodnih nošah. Čisti dohodek je namenjen za napravo društvene zavarte. Večji darovi se bodo radi tega z hvalenostjo sprejemali.

Preseško bralno društvo. priredi veselico 1. februarja t. l. v prostorih g. Marino Lukša po tem le programu: 1. "Kje je meja", izvirna gluma v enem dejanju. 2. "Ukleti grajsčak", deklamacija. 3. "Krojač Fips", burka v enem dejanju. 4. Ples. Začetek ob 7. uri. Vstopnina k besedi 20 novč. za neude. K plesu fr. 1 za gospode.

Vabilo k besedi s plesom, katero priredi Solkanska čitalnica v nedeljo 25. t. m. v Verdikonovi dvorani. Začetek ob 6. uri zvečer. Spored: Petje. Ženski joki, igra v enem dianju. Osebe: Dagmar, Lucija, njegova žena, Albert Podvinški, Klotilda, njegova žena, Kilijan, strešaj v hotelu. Petje. Deklamacija: Nevesta, S. Gregorčiča. Petje. "Pravo junastvo", podoba iz kmečkega življenja. Osebe: Reza, Jera, Anton. Petje. Po besedi ples. Ob 11. uri počitek, med katerim bode večerja in srečkanje. Vstopnina k besedi za neude znaša 20 kr. Za ples plača vsak plesalec neud 1 gl., društveniki 60 kr. Vstop k plesu brez vabilu ni dovoljen. Odbor. V Solkanu 18. januvarja 1885.

Vabilo k veselicu, katero priredi Sežanska čitalnica dne 2. svečana 1885 v prostorih g. vitez Scaramanga. Spored: Tombola. Ples. Pri plesu svira izvrstni češki orkester. Vstopnina 40 kr. za osebo. Začetek ob 7. in pol ur zvečer. Odbor.

Ob poštnih hranilnicah. Da poštne hranilnice v večno daljše kroge prodro, izdal je upravni urad poduk o poštih hranilnicah, kat-ri poduk razdele političke gospodke društvo, za drugam it.

Iz Dutovljan se nam piše: Naše narodno društvo, ki se je pred 5 meseci ustanovilo, namenjava napraviti veselico dne 8. avečana t. l. s petjem, igro, govor in srečkanjem, vmes bude svirala domača godba, po veselicu bole ples, spored prihodnjih.

Iz Kopra se nam poroča: Tukajno sodišče je one gospode, ki so napali slovenskega dijaka, za krive spoznalo in bitje obsojeno Gambini na 30. Baseggio na 25 gl. globo. Daril pa v petinevni zapor zarad razdaljenja slovenskega naroda.

Žrebanje dobitkov za Narodni dom v Ljubljani. Zadele so nastajje dobitke na sledeči številke: 53382, 89276, 7479, 47298, 76.994, 19.593, 98.335, 41.510, 46.609, 80.420, 1279, 9435, 71.170, 57.811, 999, 40.792, 39.966, 97.961, 35.026, 48.347, 15.755, 17.191, 99.633, 81.030, 58.668, 88.621, 37.360, 81.703, 33.023, 73.274, 50.905, 2493, 32.079, 27.975, 34.875, 40.390, 13.530, 99.739, 37.604, 57.814, 33.313, 73.894, 23.982, 13.585, 57.814, 92.096, 82.509, 76.190, 35.902, 14.684, 38.292, 2729, 85.000, 23.364, 69.013, 1715, 31.246, 72.863, 82.718, 38.533, 16.565, 92.348, 94.646, 10.663, 48.937, 18.377, 49.166, 51.800, 70.862, 45.215, 65.957, 99.936, 41.281, 36.903, 69.346, 67.428, 60.345, 41.451, 48.085, 7581, 94.945, 46.696, 39.156, 93.301, 64.552, 81.860, 88.521, 36.326, 33.88, 18.020, 58.716, 13.431, 92.445, 19.342, 34.459, 49.406, 25.410, 55.705, 52.630, 91.499, 36.036, 7028, 8951, 21.013, 11.921, 54.076, 94.063, 32.184, 76.125, 81.982, 95.721, 27.607, 290, 96.492, 99.133, 710.3803, 23.445, 74.263, 93.071, 96.341, 75.548, 92.490, 58.764, 2574, 99.530, 92.610, 80.563, 34.399, 44.068, 49.558, 99.530, 92.610, 80.9.5, 93.173, 92.230, 34.238, 55.554, 44.976, 36.787, 75.167, 90.366, 27.851, 99.628, 66.716, 23.358, 24.099, 60.286, 31.861, 93.879, 99.939, 46.299, 57.480, 88.604, 63.856, 22.984, 16.893, 9459.

Tržno poročilo.

Kava. — Kupčija je sicer jako mirna, pri vsem tem pa so cene jako trdne. — Prodalo se je te dni 1500 vreč Rio po f. 50 do 63, 1200 vreč Santos po f. 52 do 61. Java stane f. 62 do 64, Portorico f. 94 do 104, Ceylon plant f. 91 do 132.

Sladkor. — Poročila, da se je produkcija zdavnato znižala in tudi več praha je uplivalo, da so cene zdatno poskočile in da je postal tendenca za sladkor jako trdna. Te dni se je prodalo 7000 vreč sladkorja po f. 18 do 24, cene v tegnje zdaj zaporedom više pomikati se.

Sadje — skorod nobenega posla. Pomembne, italoni f. 2 do 5, fige v vencih for. 18, roži f. 7 do 7:50, opaša f. 12 do 16, cvebe načinje f. 10 do 18, Eteme f. 24 do 30, S. Itanina f. 22 do 34.

Olje — v najboljšem obrazu in stane denes namizno f. 82 do 100, jedino for. 42 do 48.

Petrolje — cena gre niže, denes stane petrolje uže for. 10 do 10:45, tendenca za še niže cene.

Domači pridelki — popolnoma zanesljivi; le maslo ne draži prodaja, ker ne more dohajati zarad zametov po železnici.

Seno — je postal iz tega uzroka jako dragi in se je te dni plačevalo od f. 2.40 do 2.80; če bude to vreme še trajalo, bude kmalu seno poskočilo na f. 2 in pol stare cent. Vso kupčijo pa zadržuje to neugodno vreme, kateroga ne bo še tako kmalu konč.

Borsno poročilo.

Kurzi državnih papirjev, posebno pa Ogerskih so te dni soper zdatno poskočili. Na borsi včeraj sploh zaupanje, partii zmernost, kar je ugodno finančnim razmeram države.

Dunajska Borsa

dne 23 januarja

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld	10 kr
Enotni drž. dolg v sre		

